

Sygn. akt I Ca 129/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 kwietnia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący – SSO Joanna Składowska

Sędziowie: SSO Elżbieta Zalewska – Statuch

SSR (del.) Małgorzata Klęk

Protokolant: sekr. sąd. Jolanta Grelńska

po rozpoznaniu w dniu 23 kwietnia 2014 roku w Sieradzu

na rozprawie

sprawy z powództwa L. S.

przeciwko A. R. i K. W.

o zapłatę

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Rejonowego w Łasku

z dnia 30 października 2013 roku

sygn. akt I C 121/13

I. z apelacji pozwanych zmienia zaskarżony wyrok w punktach 2-4 nadając im następujące brzemienie:

„2. zasądza od pozwanego A. R. na rzecz powoda L. S. kwotę 20112,54 zł (dwadzieścia tysięcy sto dwanaście złotych 54/100) z ustawowymi odsetkami od kwoty 5444,90 zł od dnia 24 listopada 2012 roku do dnia zapłaty, a od kwoty 14667,64 zł od dnia 30 listopada 2012 roku do dnia zapłaty;

3. w pozostałym zakresie powództwo wobec A. R.
i w całości powództwo wobec pozwanej K. W. oddala;

4. zasądza od powoda L. S. solidarnie na rzecz pozwanych A. R. i K. W. kwotę 3650 (trzy tysiące sześćset pięćdziesiąt) złotych tytułem częściowego zwrotu kosztów procesu.”;

II. w pozostałym zakresie apelację pozwanych oraz apelację powoda w całości oddala;

III. znosi koszty postępowania apelacyjnego między stronami.

Sygn. akt Ca 129/14

UZASADNIENIE

W pozwie skierowanym do Sądu Rejonowego w Łasku powód L. S. wniósł o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym i zasądzenie solidarnie od pozwanych K. W. i A. R. na rzecz powoda kwoty 57 572 zł 88 gr z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP rocznie od dnia 24 listopada 2012 roku do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W dniu 17 stycznia 2013 roku Sąd Rejonowy w Łasku wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, w którym uwzględnił powództwo w całości.

Następnie pozwani złożyli zarzuty, w których zaskarżyli nakaz zapłaty w całości, wnosząc o jego uchylenie i oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanych kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Zaskarżonym wyrokiem z 30 października 2013r. Sąd Rejonowy uchylił nakaz zapłaty i zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powoda 23 823,30 złotych wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP rocznie od 24 listopada 2012r. do dnia zapłaty, a w pozostałym zakresie oddalił powództwo, zasądając od powoda na rzecz pozwanych 2 913,51 złotych tytułem częściowego zwrotu kosztów procesu.

Orzeczenie zapadło przy następujących ustaleniach i wnioskach:

Powód L. S. i pozwany A. R. pozostawali w stałych kontaktach handlowych. Firma (...) dostarczała firmie (...) towar - produkty spożywcze. Firma powoda wystawiała faktury za dostarczony towar. Na każdej fakturze był oznaczony termin płatności należności z danej faktury. Pozwany płacił należności gotówką w soboty do rąk przedstawiciela handlowego powoda - M. H.. Przedstawiciel handlowy powoda na potwierdzenie zapłaty wystawiał dowód wpłaty, w którym wpisywano numery faktur, na poczet których nastąpiła zapłata, wysokość kwot przypadających na poszczególne faktury i datę zapłaty.

W relacjach pomiędzy powodem i pozwanym było przyjęte, że pozwany mógł płacić należności za towar z opóźnieniem do 21 dni liczonych od terminu płatności oznaczonego na fakturze. Pozwany nie zawsze przestrzegał tego terminu. Z czasem opóźnienie wydłużało się znacznie ponad 21 dni. W związku z tym stale rosło zadłużenie pozwanego.

W celu zabezpieczenia należności powoda pozwany podpisał weksel in blanco i deklarację wekslową. K. W. wpisała własnoręcznie swoje dane na odwrocie weksla in blanco oraz podpisała deklarację wekslową jako poręczycielka wekslowa.

Z deklaracji wekslowej wynikało, że w razie nie zapłacenia należności przez A. R. powód jest uprawniony do wypełnienia weksla poprzez wpisanie miejsca i daty wystawienia weksla, miejsca płatności weksla, sumy wekslowej obejmującej niezapłacone przez A. R. należności wymagalne i niewymagalne, należne odsetki umowne w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP rocznie i wszelkie koszty związane z odzyskaniem należności wraz z należnością biura windykacyjnego wg umowy.

Pozwany spłacił stopniowo zaległe należności główne. Według wyliczenia powoda odsetki ustawowe naliczone za zwłokę w zapłacie należności głównych z poszczególnych faktur wyniosły 42 381 zł 51 gr. W nocie odsetkowej nr 10/2012/11/0003 nie uwzględniono jednak stosowanego w praktyce w stosunkach pomiędzy stronami dodatkowego terminu do zapłaty, wynoszącego 21 dni liczonych od terminu zapłaty wynikającego z faktury. Ponadto niektóre terminy zapłaty wpisane w nocie odsetkowej były także o jeden bądź kilka dni późniejsze niż terminy zapłaty wynikające z dowodów wpłaty KP. Wysokość odsetek ustawowych od należności głównych zapłaconych z opóźnieniem, z uwzględnieniem terminów zapłaty wynikających z dowodów wpłaty KP i przy uwzględnieniu, że terminy zapłaty wszystkich faktur były dłuższe o 21 w stosunku do terminów przyjętych przez powoda w nocie odsetkowej, wynosi 14 667 zł 64 gr.

W dniu 14 października 2012 roku pozwany zakupił u powoda produkty spożywcze za cenę 10 444 90 gr. W dniu 16 listopada 2012 roku pozwany dokonał przelewu na rzecz powoda kwoty 5000 zł tytułem częściowej zapłaty za w/w produkty spożywcze.

Powoda łączy umowa z firmą windykacyjną. Zgodnie § 3 ust.1 tej umowy, zleceniobiorca ma otrzymywać od zleceniodawcy wynagrodzenie w wysokości 15 % netto od zaspokojonych należności, powiększonej o podatek VAT.

W dniu 16 listopada 2012 roku powód wypełnił weksel in blanco. Wpisał w nim kwotę 62 572 zł 88 gr. Na kwotę tę składają się następujące należności:

- należność z faktury VAT nr (...) - 10 444,90 zł,
- odsetki od opóźnienia zapłaty wcześniejszych należności wymienionych w nocie odsetkowej nr (...) - 42 381,51 zł,
- należność biura windykacyjnego wg umowy - 9 746,47 zł,

z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP. Termin płatności został oznaczony na 23 listopada 2012 roku.

Okoliczność, że w stosunkach handlowych pomiędzy stronami istniało uzgodnienie, iż pozwany może dokonywać zapłaty w terminie 21 dni po terminie płatności oznaczonym na fakturze VAT, wynikała w ocenie Sądu pierwszej instancji jednoznacznie z zeznań świadka B. D., która zajmuje się windykacją należności w firmie powoda i z tego tytułu ma dokładną wiedzę na temat praktyki dotyczącej terminów zapłaty. Co więcej, jak wynika z noty odsetkowej nr (...) sporządzonej przez powoda, pozwany płacił prawie wszystkie faktury z kilku-kilkunastodniowym opóźnieniem przez ponad dwa lata i nie wywołało to żadnej reakcji powoda. Dopiero, gdy opóźnienie w zapłacie zaczęło rosnąć powyżej trzech tygodni pracownicy powoda podjęli próby dyscyplinowania pozwanego i ostatecznie zaprzestano dostarczania towaru do czasu spłaty zaległości. Sąd natomiast odmówił w tej kwestii wiarygodności świadkowi M. H., podkreślając, iż była to osoba odpowiedzialna za przyjmowanie i realizowanie zamówień, nie zaś na windykację należności.

W zakresie złożonego przez powoda porozumienia z 23 marca 2012r., Sad Rejonowy nie dał wiary pozwanemu, że doszło do jego zawarcia, bowiem dokument nie został przez strony podpisany, wskazując, iż nie ma dowodów na rezygnację przez powoda z odsetek za opóźnienie lub ich umorzenie przez wierzyciela.

Zasądzone na rzecz powoda kwoty obejmują:

- 5 444 zł 90 gr z tytułu ceny za towar z faktury (...), po uwzględnieniu wpłaty w wysokości 5 000 zł,
- 14 667 zł 64 zł tytułem skapitalizowanych odsetek ustawowych od cen z wcześniejszych faktur, zapłaconych po terminie po uwzględnieniu 21 dniowej prolongaty i rzeczywistych dat wpłat,
- 3710 zł 76 gr tytułem należności biura windykacyjnego (sumy należności z 14 667 zł 64 gr + 5 444 zł 90 gr = 20 112 zł 54 gr x 15 % = (...) + 23 % VAT = 3710 zł 76 gr).

Weksel in blanco w tym zakresie został wypełniony prawidłowo zgodnie z deklaracją wekslową.

Podstawą roszczeń przed wypełnieniem weksla in blanco był przepis art.535 kc i art.481 par.1 i 2 kc, następnie zaś przepisy art.104 i 28 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 roku Prawo wekslowe (Dz. U. Nr 37, poz. 282 z późniejszymi zmianami).

Odsetki nie uległy przedawnieniu, bowiem termin przedawnienia wynosi trzy lata, tymczasem najstarsze odsetki w niniejszej sprawie zostały naliczone od dnia 10 grudnia 2009 roku, a pozew został złożony w dniu 30 listopada 2012r.

Pozwana K. W. jest zobowiązana do zapłaty na rzecz powoda tych samych kwot, co pozwany A. R. z tytułu poręczenia jego długu, czyli na podstawie art.876 § 1 kc i art.880 kc. Z treści deklaracji wekslowej wynika, że pozwana poręczyła za zobowiązania pozwanego A. R.. Weksel nie rodzi zobowiązania po stronie pozwanej, ponieważ zgodnie z art. 31 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 roku Prawo wekslowe (Dz. U. Nr 37, poz. 282 z późniejszymi zmianami) poręczenie umieszcza się na wekslu albo na przedłużku, oznaczając wyrazem „poręczam” lub innym zwrotem równoznacznym, a podpisuje je poręczyciel, przy czym sam podpis na przedniej stronie wekslu uważa się za udzielenie poręczenia. Podpis pozwanej K. W. nie spełnia tych wymogów.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 100 kpc, rozdzielając je stosownie do wyniku sprawy.

Od wyroku Sądu Rejonowego apelację wniosły obie strony.

Powód zaskarżył orzeczenie w części w jakiej powództwo zostało oddalone, domagając się jego zmiany poprzez uwzględnienie powództwa w całości i zasądzenie od pozwanych kosztów procesu.

Zarzucił:

- naruszenie prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie art. 481 § 1 kc wynikające z przyjęcia, że powód naliczając odsetki zobowiązany był do uwzględnienia dodatkowego terminu do zapłaty wynoszącego 21 dni liczonych od terminu zapłaty wynikającego z faktury,
- naruszenie prawa procesowego, tj. art. 233 kpc poprzez bezzasadne przyjęcie, że powód i pozwany uzgodnili, iż pozwany może płacić za uzgodnione towary z opóźnieniem.

Pozwani zaskarżyli zaś orzeczenie w części w jakiej powództwo zostało uwzględnione, wnosząc o:

1. zmianę wyroku i oddalenie powództwa w całości oraz orzeczenie o kosztach procesu w tym kosztach zastępstwa adwokackiego wg norm przepisanych,

ewentualnie:

2. uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania - przy uwzględnieniu kosztów postępowania apelacyjnego jako kosztów procesu.

Pozwani podnieśli następujące zarzuty:

I. naruszenie prawa materialnego, a to:

1. art. 65 k.c. oraz 60 k.c. w zw. z art. 355 § 2 k.c. wobec jego niezastosowania wobec uznania, że:

- elementem treści stosunku prawnego łączącego strony, będących w stałych stosunkach gospodarczych, nie było porozumienie z dnia 23.03.2012 r., które pozwany A. R. w całości wykonał, regulując zobowiązanie i otrzymał kolejną partię towaru od powoda;

- pozwani są zobowiązani do ponoszenia kosztów postępowania windykacyjnego, pomimo braku wymagalności roszczenia na dzień orzekania;

2. art. 117 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 118 k.c. w zw. z art. 554 k.c. wobec niezastosowania oraz przyjęcia, iż nie upłynął dwuletni termin przedawnienia roszczenia objętego pozwem w zakresie skapitalizowanych odsetek.

II. naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia, a to:

1. 1. art. 245 k.p.c. wobec czynienia ustaleń na podstawie niepoświadczonej kserokopii dokumentów dołączonych do pozwu, które nie powinny zostać uznane jako dokument albowiem warunkiem uznania kserokopii za dokument

jest umieszczone na niej i zaopatrzone podpisem poświadczenie jej zgodności z oryginałem, podobnie, jak innych dokumentach dotyczących reprezentacji strony powodowej;

2. art. 308 k.p.c. poprzez błędne zastosowanie i przyjęcie, że kserokopia dokumentu, dodatkowo częściowo nieczytelna, może stanowić źródło przeprowadzenia dowodu podczas gdy pismo takie nie może być uznane za dokument i nie może być ono też podstawą do prowadzenia dowodu;

3. art. 233 § 1 k.p.c. z uwagi na naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów wobec braku wszechstronnej analizy materiału dowodowego i jego oceny, w sposób dowolny z pominięciem treści umowy łączącej strony, zeznań stron, części zeznań świadka B. D. oraz świadków A. Ż. i R. Ż., treści weksła, deklaracji wekslowej, zestawienia skapitalizowanych odsetek, stanowiących potwierdzenia braku podstaw do wypełnienia weksła przez powoda oraz upływu terminu przedawnienia roszczenia;

4. art. 210 § 2 k.p.c. w zw. z art. 299 k.p.c. oraz art. 230 i art. 232 k.p.c. wobec przyjęcia, iż powód wykazał zasadność swojego roszczenia w sytuacji gdy większość przedłożonych dokumentów stanowią jedynie kserokopie dodatkowo częściowo nieczytelne, przy jednoczesnym braku odniesienia się powoda do części zarzutów i twierdzeń pozwanych w zakresie uzgodnień stron dotyczących terminu wymagalności należności za poszczególne faktury i braku zwłoki w zapłacie, co winno zostać uznane za przyznane,

5. art. 227 k.p.c. oraz 217 § 2 k.p.c. wobec pominięcia treści umowy zawartej pomiędzy (...) i powodem w zakresie windykacji, wskazującej na bezpodstawność i brak wymagalności roszczenia dotyczącego kosztów windykacji w dacie wyrokowania oraz treści porozumienia wraz z potwierdzeniem wpłat dokonanych przez pozwanego A. R. potwierdzających spłatę zobowiązania wobec powoda;

6. art. 328 § 2 k.p.c. poprzez wadliwe uzasadnienie podstawy faktycznej w zakresie treści stosunku prawnego łączącego strony, odpowiedzialności pozwanych za ewentualne przyszłe roszczenia firmy windykacyjnej, kwestii upływu terminu przedawnienia roszczenia, a także wobec zaniechania wyjaśnienia podstawy prawnej rozstrzygnięcia, która ogranicza się do lakonicznego przytoczenia przepisów prawa; 7. art. 100 k.p.c. w zw. z art. 98 k.p.c. wobec braku obciążenia powoda całością kosztów postępowania w sprawie i stosunkowe ich rozdzielenie pomimo braku wykazania przeważającej części dochodzonego pozwem roszczenia;

III. sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, która doprowadziła do nieprawidłowego zastosowania, względnie niezastosowania prawa materialnego, polegająca na dowolnym przyjęciu, iż powód wykazał roszczenie dołączonymi do pozwu dokumentami, a w szczególności notą odsetkową, których to treści dokumentów pozwani zaprzeczyli wskazując na zapłatę należności na rzecz powoda w oparciu o porozumienie stron z dnia 23.03.2012r.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odnosząc się w pierwszym rzędzie do apelacji powoda zauważyć należy, iż skuteczne postawienie zarzutu naruszenia art. 233 § 1 kpc wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego. Wyrażenie przez stronę odmiennego poglądu co do oceny poszczególnych dowodów jest prawem strony, jednakże możliwość przedstawienia innej wersji stanu faktycznego, nie świadczy jeszcze o nadużyciu swobodnej oceny dowodów. Jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów wyrażonych w art. 233 § 1 kpc i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne.

Sąd Rejonowy zgodnie z wymogami art. 328 § 2 kpc, wyjaśnił w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia na podstawie jakich dowodów poczynił ustalenie o 21 dniowej prolongacie, wskazując na zeznania świadka B. D. i podając z jakich przyczyn uznał zeznania te za miarodajne i wiarygodne, odmawiając tego waloru w szczególności zeznaniom M. H..

Skarżący przedstawił jedynie własny punkt widzenia, nie wskazując na jakiegokolwiek błędy w rozumowaniu Sądu. Wbrew uzasadnieniu apelacji, przyjęte w stałych stosunkach handlowych uzgodnienie o „tolerowaniu” określonego opóźnienia w zapłacie należności z faktur, może w świetle art. 65 kc być interpretowane jako zgoda na przesunięcie terminu płatności i rezygnacja z odsetek za okres objęty prolongatą, a wręcz skutek taki nasuwa się jako logiczny efekt takiej praktyki.

Brak uchybień w zakresie konstruowania stanu faktycznego oraz oceny dowodów, przesądza o bezzasadności opartego na błędzie w ustaleniach faktycznych zarzutu naruszenia prawa materialnego.

Odnosząc się do apelacji pozwanych stwierdzić należy, iż nieporozumieniem wydają się zarzuty w zakresie oparcia się przez Sąd Rejonowy na kserokopiach dokumentów. Skarżący nie wskazują nawet o jakie dokumenty chodzi. Weksel i deklaracja wekslowa zostały złożone w oryginale. Faktura nr (...) oraz nota odsetkowa zaś w kopiach poświadczonych za zgodność poprzez występującego w sprawie radcę prawnego, które mają moc dowodową z mocy art. 129 § 2 kpc. Pozwani nie kwestionowali wystawienia faktur wymienionych w nocie odsetkowej, ani nabycia towarów, w tym także wskazanych w fakturze z 14 października 2012r. Powoływali się jedynie na wydłużenie terminów płatności, inne w niektórych przypadkach daty faktycznej zapłaty, a także w dalszej kolejności na przedawnienie. Sąd Rejonowy uwzględnił zarzuty w zakresie prolongaty oraz przyjął terminy zapłaty wynikające ze złożonych przez pozwanych dowodów wpłat, a zatem zarzuty w tym zakresie zostały uwzględnione.

Zasadnie także Sąd Rejonowy przyjął, że nie doszło do przedawnienia roszczeń z tytułu odsetek.

Kwestia ta była wielokrotnie analizowana w judykaturze. Rozbieżność stanowisk spowodowała przedstawienie przez Sąd Najwyższy w sprawie sygn. V CK 445/03 zagadnienia prawnego składowi poszerzonemu. W uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2005 r. sygn. III CZP 42/04 (opublikowanej w Biuletynie Sądu Najwyższego 2005/1/9) zajęto stanowisko, iż ustanowiony w art. 118 kc termin przedawnienia roszczeń o świadczenia okresowe stosuje się do roszczeń o odsetki za opóźnienie także wtedy, gdy roszczenie główne ulega przedawnieniu w terminie określonym w art. 554 kc, z tym że roszczenie o odsetki za opóźnienie przedawnia się najpóźniej z chwilą przedawnienia się roszczenia głównego. Uzasadniając tę uchwałę Sąd Najwyższy wskazał, iż odsetki za opóźnienie traktować należy jako świadczenie okresowe w rozumieniu art. 118 kc, a z wpływem trzyletniego terminu przedawnienia w tym przepisie ustanowionego przedawniają się wszystkie roszczenia o odsetki za opóźnienie, zarówno wykazujące związek z prowadzeniem działalności gospodarczej, jak i związku takiego nie wykazujące. Wymieniony trzyletni termin przedawnienia roszczeń o świadczenia okresowe może być uchylony przez przepis szczególny jedynie wtedy, gdy treść takiego przepisu wyraźnie wskazuje, że przewidziany w nim termin dotyczy roszczeń okresowych. Powyższe stanowisko Sąd Okręgowy w składzie rozpoznającym tę sprawę w pełni podziela. Należności główne, od których naliczane były wskazane w nocie odsetki zostały wcześniej uiszczone, a zatem nie może być mowy o przedawnieniu roszczenia głównego.

Zatem zarzut pozwanych o naruszenia art. 117 § 1 i 2 kc w zw. z art. 118 kc w zw. z art. 554 kc jest również chybiony.

Podobnie ocenić należy zarzuty w zakresie dokonanej przez Sąd pierwszej instancji oceny porozumienia z 23 marca 2012r. Słusznie Sąd ten wskazał, że nie posiada ono waloru dokumentu, ponieważ nie zawiera podpisów stron. Jeżeli zaś w ślad za pozwany przyjmemy, że rzeczony projekt poprzez fakty dokonane, tj. realizację zawartych w nim postanowień, zyskał moc wiążącą poprzez zawarcie umowy per facta concludentia, to z żadnego zachowania powoda nie wynika, aby zrzekł się jakiegokolwiek roszczeń z tytułu odsetek za opóźnienie za zapłatą należności z faktur niewymienionych w załączniku. Treść „Porozumienia” wskazuje jedynie na zaległości z tytułu należności głównych wynikających z faktur wystawionych w roku 2012, nie odnosi się zaś do żadnych wierzytelności wcześniejszych, w szczególności obejmujących należności uboczne, o których w dokumencie nie ma mowy.

Zgodzić natomiast należy się ze skarżącymi, iż brak jest podstaw do przyjęcia odpowiedzialności pozwanej jako poręczyciela.

Zgodnie z art. 878. § 1 kc, można poręczyć za dług przyszły jedynie do wysokości z góry oznaczonej. Analiza zaś treści porozumienia wekslowego jednoznacznie wskazuje, że z takim długiem mieliśmy do czynienia, skoro zobowiązanie nie zostało oznaczone pod względem treści i przedmiotu świadczenia. Zresztą taka jest istota zobowiązania zabezpieczonego wekslem in blanco, który składany jest na zabezpieczenie wierzytelności lub na zabezpieczenie roszczeń mogących powstać w przyszłości. Wyróżnia się weksle in blanco gwarancyjne i kaucyjne. Weksel gwarancyjny jest to weksel in blanco złożony na zabezpieczenie stosunku umownego zachodzącego między wystawcą weksla a osobą, której weksel jest wręczany. Weksel kaucyjny jest to weksel in blanco złożony na zabezpieczenie roszczeń mogących powstać w przyszłości z tytułu ewentualnych czynów niedozwolonych wystawcy weksla.

Oznaczenie górnej granicy, a więc zakresu odpowiedzialności poręczyciela musi więc nastąpić w chwili składania przezeń pisemnego oświadczenia o przyjęciu poręczenia za dług przyszły, a nadto musi być ono na tyle wyraźne, aby można było się zorientować w sposób nie budzący wątpliwości, jaki zakres odpowiedzialności przejmuje poręczyciel. Jeśli więc oznaczenie górnej granicy odpowiedzialności poręczyciela nie jest ściśle lub nie zostało dokonane w sposób nie budzący wątpliwości, to nie można uznać iż doszło do dokonania ważnego poręczenia za dług przyszły do wysokości z góry oznaczonej. Oczywistym celem przepisu art. 878 § 1 kc jest bowiem ochrona poręczyciela, a ustawodawca chroniąc go przed nadmiernym ryzykiem jednoznacznie uzależnił ważność poręczenia za dług przyszły od oznaczenia z góry w treści pisemnego oświadczenia wysokości do której poręczyciel będzie ponosił odpowiedzialność.

W deklaracji wekslowej podpisanej przez pozwaną, nie tylko nie wskazano górnej granicy odpowiedzialności poręczyciela i nie oznaczono długu, który ma być zabezpieczony poręczeniem, lecz nawet nie wskazano stosunku prawnego, z którego może wynikać zobowiązanie. Tym samym stwierdzić należy, iż nie doszło do powstania ważnego zobowiązania po stronie K. W..

W pełni zasadny jest również pogląd pozwanych o nieistnieniu zobowiązania wynikającego z umowy zawartej z firmą windykacyjną. Zgodnie bowiem z brzmieniem § 3 umowy (k. 14 akt), wynagrodzenie dla zleceniobiorcy należne jest dopiero po ściągnięciu należności. Tymczasem dług powoda wobec A. R. nie został skierowany do windykacji, a pozwany po uprawomocnieniu się wyroku w niniejszej sprawie może dobrowolnie zaspokoić wierzyciela.

Niezależnie natomiast od podniesionych zarzutów, mając na uwadze, iż sąd drugiej instancji obowiązany jest z urzędu uwzględnić naruszenie prawa materialnego, należało także zważyć, iż po pierwsze zawarte porozumienie wekslowe nie spełnia wymogów wynikających z natury i funkcji weksla in blanco. Jak już wskazano, weksel in blanco zabezpiecza wierzytelność przyszłą.

W związku z tym w deklaracji należy ją oznaczyć, np. przez podanie rodzaju umowy, co uniemożliwia wykorzystanie weksla w celu dochodzenia roszczeń z tytułu innego zobowiązania wystawcy weksla. Należy także bardzo precyzyjnie określić przypadki, w których weksel in blanco może zostać uzupełniony, a także określić kwotę, na którą weksel może być wypełniony. Kwota ta może być oznaczona przez wskazanie konkretnej sumy lub przez jej opisanie. Porozumienie podpisane przez pozwanego w niniejszej sprawie wskazanych elementów nie zawiera. Po wtóre, powód wypełnił weksel w zakresie kwoty 42 381,51 złotych wynikającej z wierzytelności z tytułu odsetek za opóźnienie powstałej już przed podpisaniem weksla, a naliczając odsetki od odsetek dopuścił się naruszenia bezwzględnie obowiązującej normy określonej w art. 482 kc, czyli złamania zakazu anatocyzmu. Nawet gdyby strony przewidziały taką możliwość w zawartym porozumieniu, to takie postanowienie umowne byłoby nieważne z mocy prawa. Na zakończenie zaś, należało zauważyć, że deklaracja wekslowa nie jest źródłem powstania zobowiązania, a jedynie określa sposób wypełnienia weksla in blanco, który zabezpiecza wierzytelność mającą źródło w określonym stosunku prawnym. Zatem zakres długu określa zawarta między stronami umowa lub przepisy regulujące odpowiedzialność odszkodowawczą. W niniejszej sprawie, weksel został wystawiony na zabezpieczenie roszczeń z umowy sprzedaży, z której to w żadnym razie nie wynikał obowiązek zapłaty odsetek umownych w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego.

Po wniesieniu zarzutów związanych z czynnością prawną będącą podstawą wręczenia weksla, spór z płaszczyzny stosunku prawa wekslowego przenosi się na ogólną płaszczyznę stosunku prawa cywilnego. Strony mogą zatem powoływać się na podstawy faktyczne i prawne wynikające z łączącego je stosunku prawnego, który jest źródłem

dochodzonego przez powoda roszczenia cywilnoprawnego, nawet jeżeli okaże się, że roszczenie wekslowe nie istnieje (uchwała 7 sędziów SN z dnia 7 stycznia 1967 r., III CZP 19/66, OSN 1968, nr 5, poz. 79; uchwała SN z dnia 24 kwietnia 1972 r., III PZP 17/70, OSN 1973, nr 5, poz. 72 oraz wyrok SN z dnia 14 marca 1997 r., I CKN 48/97, OSN 1997, nr 9, poz. 124).

W sprawie niniejszej na dzień wypełnienia weksla i wyrokowania istniała jedynie wierzytelność powoda względem pozwanego z tytułu faktury z 14 października 2012r. w wysokości 5 444,90 zł oraz odsetek za opóźnienie w wysokości 14 667,64 zł, przy czym odsetki i to w wysokości ustawowej (art. 481 kc) należały się w przypadku tej ostatniej sumy od dnia wytoczenia powództwa (art. 482 § 1 kc), tj. 30 listopada 2012r., natomiast w przypadku wskazanej należności głównej od dnia płatności weksla (już wcześniej roszczenie z uwagi na oznaczony w fakturze termin płatności było wymagalne). Tylko zatem w tym zakresie powództwo winny być uwzględnione.

Mając na uwadze powyższe, z apelacji pozwanych - na zasadzie art. 386 § 1 kpc - Sąd Okręgowy odpowiednio zmienił zaskarżone orzeczenie, w tym również w zakresie kosztów procesu, rozdzielając je stosownie do wyniku sprawy (łącznie koszty poniesione przez obie strony wyniosły 12 289 zł, pozwani wygrali sprawę w 65 %, a zatem przypadająca na nich część to 4 301,15 zł (35 %), ponieśli 7 952 zł, zatem podlegająca zasądzeniu od powoda różnica wyniosła 3 650 zł). W pozostałym zakresie apelacja pozwanych oraz apelacja powoda w całości podlegała na zasadzie art. 385 kpc oddaleniu.

Na podstawie art. 100 kpc Sąd Okręgowy zniósł między stronami koszty postępowania odwoławczego.